

NERMIN BEZMEN

—
Türk
Edebiyatı
Roman
—

Mengene
Göçmenleri

11. BASKI

1954 doğumlu **Nermin Bezmen**, liseyi burslu olarak Amerika'da bitirip yüksek tahsilini İstanbul'da tamamladı. Aktif iş hayatının yanı sıra sanat eğitimine devam etti. Minyatür, özgün baskı, süsleme sanatçısı, restoratör, yazar Nermin Bezmen, kendi atölyesinde yetişkinlere ve çocuklara yirmi yedi yıl resim dersi verdi, altı sene yoga eğitmenliği yaptı. TRT'de canlı yayın sunuculuğu, çeşitli dergilerde, *Akşam* ve *Vatan* gazetelerinde köşe yazarlığı, dizi röportajlar, halkla ilişkiler ve panel organizasyon yönetimi, senaryo yazarlığı ve danışmanlığı da yapan Nermin Bezmen'in çoğu çoksatanlar listesine giren yirmi iki kitabından *Kurt Seyt & Shura* diziyeye uyarlandı ve tüm dünyada milyonlarca izleyiciye ulaşırken, tercümeleri de on dört ülkedeki okurla buluştu. Her sene onlarca muhtelif kurum, dernek ve kuruluştan, çocuk, kadın, insan hakları, sevgi, fedakârlık, aşk, tarih, göç, çevrecilik gibi konularda konuşmak üzere davet alan gruplarla yüz yüze ve çevrimiçi yazarlık atölyesi çalışmaları yapan ve resim öğretmenliğini sürdüren yazar, iki çocuk, üç torun sahibi olup New Jersey ve İstanbul'da yaşamaktadır. Sevgili eşi aktör Tolga Savacı'yı son romanı *Teo'nun* yazım aşamasında kaybetmiştir.

Eserleri:

Uyandıran Aşk (şiir, 1991), *Kurt Seyt & Shura* (roman, 1992), *Kurt Seyt & Murka* (roman, 1993), *Mengene Göçmenleri* (roman, 1994), *Zihninin Kanatları* (denemeler, 1995), *Turkuaz'a Dönüş* (derleme roman, 1996), *Bir Gece Yolculuğu* (fantastik roman, 1999), *Bir Duayenin Ha-*

tıratı (derleme anı, 2002), *Sır* (roman, 2006), *Kırk Kırık Küp* (hikâye, 1999, 2006), *Aurora'nın İncileri* (roman, 2007), *Sırça Tuzak* (roman, 2007), *Bizim Gizli Bahçemizden* (anlatı, 2009), *Gönderilmeyen Aşk* (roman, 2010), *Hayâl Takımı-Sonsuzluk Bahçesine Yolculuk* (çocuk romanı, 2011), *Şeytanın İflâsı* (2011), *Dedem Kurt Seyit ve Ben* (roman, 2014), *Shura-Paris, 1924-1926* (roman, 2016), *Bir Harp Gelini* (roman, 2017), *Havva'nın Cezası* (roman, 2018), *Unutkan Aşk* (roman, 2020), *Ay Taşı Tanrıçaları* (deneme, 2021), *Teo* (roman, 2024)

Ödülleri:

- Haliç Rotary Kulübü “Meslek Ödülleri” (2002)
- İstinye Rotary Kulübü “Üstün Meslek Ödülü” (2009)
- Altın Çınar “Edebiyat Onur Ödülü” (2010, *Kurt Seyt & Shura*)
- Kocaeli Üniversitesi, “Televizyona Uyarlanan En İyi Roman Ödülü” (2014, *Kurt Seyt & Shura*)
- ATA (American-Turkish Association) Washington D.C. “Uluslararası Kadınlar Günü, Liderlik Ödülü” (2019)
- Aynın Kişisi (Personality of The Month)– *New York Stars Illustrated Magazine* (Mayıs 2021)
- Firebird Book Award “En İyi Tarihi Romans” ABD (2021, *Kurt Seyt & Shura*)
- Yasnaya Polyana “En İyi Yabancı Roman” kısa liste, Rusya, 2021)
- Konya Rotary Kulübü “Üstün Meslek Ödülü” (2022)

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Bir Gece Yolculuğu
Kurt Seyt & Shura
Ay Taşı Tanrıçaları
Kurt Seyt & Murka
Unutkan Aşk
Havva'nın Cezası
Bir Harp Geline
Sır

Shura
Sırça Tuzak
Kırk Kırk Küp
Aurora'nın İncileri
Şeytanın İflası
Gönderilmeyen Aşk
Bizim Gizli Bahçemizden
Teo

MENGENE GÖÇMENLERİ

Yazan: Nermin Bezmen

Yayına hazırlayan: Sevim Erdoğan

Yayın hakları: © 2024 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / PMR Yayınları, 2008

Doğan Kitap'ta 1. baskı / Ekim 2024 / 978-625-6198-07-4

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Cazım Bezmen, Taylan Polat

Sayfa tasarımı: Gökçen Yanlı

Arka kapak fotoğrafı: Pamira Bezmen Photography

Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL

Tel: (212) 515 49 47

Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Mengene Göçmenleri

Nermin Bezmen

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Sevgili Okurlarım,

Artık, hayatınızın bir parçası olduğunu çok iyi bildiğim *Kurt Seyt & Shura* ile *Kurt Seyt & Murka*'yı takip eden *Mengene Göçmenleri*'nde sizi ailemin diğer bir kanadının geçmişine götüreceğim.

İlk romanımda çoğunuz Kurt Seyt'e içermiştiniz. Ama ikinci kitapta onun yalnızlığını, hasretlerini, çılgın, inatçı karakterini ve tedavi olmaz hüzünlerini daha iyi anlayıp, onun için gözyaşı döktünüz. Belki de Murka'ya kızdınız bu defa. İşte *Mengene Göçmenleri*'nde de Murka'nın geçmişini, küçücük yaşından itibaren yaşadığı zorlukları, çelişkileri, beklentilerini okuyunca onun da ne kadar çaresiz, kırılğan olduğunu göreceksiniz. Onun Silistre'den göçen ailesinin, Mengene Surları içindeki yeni dünyaya ve onun dışında kalan eski İstanbul'a ne zorluklar ve yokluklar çekerek uyum sağladıklarını, yeni memleketlerinde, yeni nesillerini ne şartlarda yetiştirdiklerini izlerken Murka'yı da anlayacaksınız.

Sanırım bu romandan sonra, kızılacak bir kişi kalacak, ben.

Geçmişimi yaşamak, sizlerle paylaşmak ve ölümlerimi tekrar yaşatmak adına bu diyete razıyım. Zira, hiç tanıma şansına ermediğim, nesillerin ardında kalmış, hayatları sürgünler, ıstırap ve hasretle yaşanıp son bulmuş büyüklerimin yaşamlarını yazdıkça, onları anladıkça, kendimi daha iyi anlıyor, aslında benliğimi keşfediyorum. Huzurlu ama mücadeleci, sakın ama içinde

fırtınalar kopan, anlayışlı ama inatçı, mutlu ama yüreğinin bir köşesi hep çırpıntılı, sevecen ama kırılğan, komik ama hüznü, kahkahaya âşık ama hıçkırıkları hep sırada bekleyen biri olarak, Prusya, Rusya, Kırım, Romanya, Kafkasya, Fransa diyarlarından bu yana sürüklenen ve hep gönülsüz sürgünler olan dedelerimin, ninelerimin, tümünün keyiflerini ve hasretlerini genlerimde taşıdığıma ve onların karması olduğuna inanıyorum.

Ruh dünyamın, yüreğimin binbir renk, binbir rüzgâr ve dalga ile binbir ses zenginliğinde çalkalanmasını sağlayan tüm geçmişi, büyüklerimi, sizlerin beraberliğinizde, sevgi ve saygı ile bir kez daha kucaklamak istiyorum.

Sevgili Anneannem,

Tüm anımsadıkların, bana anlattıkların, paylaştıkların için sana sevgi dolu teşekkürlerimi yolluyorum. Seninle beraber geçmişe yaptığımız uzun yolculukların hikâyelerini geleceğe bırakabilmiş olmanın mutluluğu içindeyim. Senin çocukluğunun yaşanamamışlığını, genç kızlığının kırıklıklarını, olgun çağlarının aşkını, beklenti ve hüsrânlarını, anlaşılmazlığını ve senin anlamaktan uzak kaldığın her şeyin ardında yatan sebepleri, hülâsa tüm hayatını ve kişiliğini saygıyla selamlıyorum.

Seni de an az sevgili dedemi anladığım kadar anlıyorum ve bu kitabımı sana adıyorum.

Bir zaman yolculuğunda, benden evvel rastlarsan. Tüm Mengene Göçmenleri'ne selam, saygı ve sevgilerimi iletir misin, lütfen.

Ocak 1993

1

Silistre, 1892

Gecenin karanlığında, büyük konağın alt katındaki mutfakta, sessiz bir telaş vardı. Kadınlı erkekli grup, hummalı bir şekilde fakat hiç konuşmadan yol hazırlığı yapıyordu.

Mutfağın orta yerindeki büyük mermer tezgâhın üzeri, bohçalanmış peksimet, kurutulmuş et, meyveler ve su mataralarıyla doluydu. Bunları küçük el ve sırt çantalarına yerleştirmekte olan genç kadının hareketleri gayet seri fakat sınırlıydı. Elleri titriyor, arada matarayı ya da meyvelerden birini düşürüyordu. Gecenin derin sessizliğini bozan her harekette herkes irkilerek başını sessin geldiği yöne çeviriyordu. Gözlerde endişe, yüzlerde ürkeklik vardı. Mermer masanın üzerindeki mum, titrek ışıklarla, yer yer kadının yüzünü aydınlatıyordu.

Otuz beş yaşlarındaydı Ayşe. Uzun saçlarını ensesinde örgü topuzla toplamıştı. İri çekik gözleri, uzun ince burnu, kararlı bir ifadenin işareti olan kesin çizgili dudakları, zarif yüzünün en belirgin hatlarıydı. Elleri titriyor olsa da, bembeyaz yüzünün ifadesi sakin ve donuktu.

Genç kadın, ocağın yanında yere çökmüş, bir bebek iskemlesinin bacaklarını oymakla meşgul delikanlıya döndü. Konuşurken sesi fısıltı halindeydi.

“Raşit, o iş ne kadar zaman alacak daha?”

Annesinin yüz hatlarını taşıyan, yirmi yaşına göre oldukça gelişmiş, sağlıklı bir vücudu olan Raşit, aynı fısıltıyla cevap verdi:

“Az tutar anne. Kestiğim yer belli olmamalı. Ona uğraşıyorum.”

Bu arada Ayşe, masanın üzerindeki yerleştirmişti.

“Tamam, çok iyi. Ama daha çabuk olmalıyız.”

Alnında biriken teri, elbisesinin kolundan çıkardığı mendille sildi, aslında terlenecek bir hava da yoktu.

“Hasta olmuyorum inşallah” diye düşündü.

Mutfağın kocaman ocağındaki ateş, içindeki koca kütükleri âdeta yutuyordu. Ocağın bir yanındaki sedirde, on sekiz ve on dokuzunda iki genç oturuyordu. Biri, bir eliyle beş yaşlarındaki uyuyan küçük bir kızın başını okşarken, öteki elini dünyaya gelmek üzere günlerini sayan kendi bebeğini hissetmek istercesine şişkin karnında dolaştırıyor, sessiz sessiz ağlıyordu. Diğeri, bu kız çocuğunu sıkı sıkıya göğsüne yatırıp ona sarılmıştı ve kızın saçlarını okşarken hıçkırıklara boğuluyordu.

Bir süreden beridir mutfağın penceresinin kepenklerini aralayıp dışarıyı gözlemekte olan adam, hıçkırıkları duyarak döndü. Duvara dayalı bastonunu aldı. Abanarak ocağa doğru yürüdü. Mermer masanın yanından geçerken durdu, taş gibi bir ifadeyle çantaların ağızını kapamakta olan genç karısına baktı. Onun, mumun ışığında matlaşan çehresini hayranlıkla seyretti. Ne kadar sakın görünüyordu. Sanki bütün bu olanları o yaşamıyordu. Elini uzatıp hafifçe onun omzuna dokundu. Genç kadın döndü. Göz göze gelip bakiştılar. Ama bu, yirmi senedir evli karı kocanın bakışması değildi. Bakanlar sanki onlar değildi. Bu, bildikleri, sevdikleri, sahip oldukları her şeyi; evlerini, topraklarını, evlâtlarını bırakıp meçhule yollananların, olabilecek korkunç şeyleri düşünmemek için bütün hislerini donduran insanların bakışıydı. Karısının omzuna biraz daha dayanarak, aksayan bacağını öne çekti.

“Ayşe, kızlarla bir kez daha konuşsaydın keşke, ne dersin?”

Ayşe, çaresizliğin getirdiği bir ifadeyle, elini alnında dolaştırarak cevapladı:

“Bahattin, benim içim yanıyor çaresizliğime. Her şeyi dene-dim, biliyorsun.”

“Hani, diyorum ki... belki son anda pişman olup gelmek isterler. Biz gene de bir sorsaydık. Ha, ne dersin?”

“Artık çok geç. İkisini birden ikna edemeyiz. Hem biri kalacaksa, diğeri de kalsın. Hiç değilse birbirlerine göz kulak olurlar. Ayrıca, Mehire yollarda mı doğursun? Ne olur hali yavrucağın? Burada hiç değilse, Yahya Amca'nın yanındalar. Kocasını var, çocuğu olacak. Kendi ailesini kuracak. Adile desen, onsuz yapamaz. Ne kadar bağılılar birbirlerine, bilirsin. Kocasını da deli gibi seviyor. Ne yapalım, biz bağrımıza taş basarız.”

“Hani, acaba, biraz daha bekleseydik, doğumdan sonra hep beraber kaçsaydık.”

Ayşe, kocasının, omzundaki elini iki avucu arasına alıp onun iskemleye oturmasına yardımcı oldu. Bir yandan da kısık fakat ne kadar sinirli olduğunu belli eden bir sesle konuşuyordu:

“Şaka mı ediyorsun Bahattin? Daha nasıl bekleriz? Raşit'i iki gün sonra saldat yazacaklar, ardından da Süleyman'ı. Bulgar'ın ordusunda nefer olacaklar. Sürecekler Edirne'ye, Türk'ü vurdu-racaklar. Kahrımdan ölü-rüm o gün. Öleceksek, vatana varmak için ölelim hiç değilse.”

Bahattin genç karısının sertliğinden etkilenmişti.

“Haklısın” derken göz ucuyla oğullarına baktı.

Süleyman daha on altınsındaydı. Ağabeyi kadar iri olmamakla beraber, sağlam sıhhatli yapısıyla yaşından büyük görünüyordu. Oğullarının yakışıklılığı ve kuvveti, kızlarının da güzelliğiyle iftihar ederdi Bahattin. Onları bir arada seyretmekten mutlu olurdu. Ama işte artık mutluluk bitiyordu. Boğazında biriken düğümü çözmek için kısık kısık öksürdü.

Bahattin elli yaşındaydı. Sakatlandığından beri askerliği terk etmiş, Hacı Yahya Paşa'nın malını mülkünü idare işini üstlen-

mişti. Kereste fabrikası, şarap bağları ve tütün tarlaları, onun, son on altı senedir haşır neşir olduğu işlerdi. Hepsini özleyecekti. Üzüm bağlarının, taze kopan tütünün, taze kerestenin kokusunu özleyecekti. Yanlarında götüremedikleri kızlarını özleyecekti.

Özleyecekleri bir yana, şimdide dek içini hiç böylesine bir endişe sarmamıştı Bahattin'in. Ne Ruslar geldiğinde, ne isyancılar ortalığı kana buladığında.

Bahattin, 1876 yılının Mayıs'ına kadar dinç, yakışıklı bir süvari subayıydı. O zaman, henüz otuz dört yaşındaydı. O yıl Bulgaristan'da kan gövdeyi götürmüştü. 1860'lı yıllarda Romanya'da çalışmaya başlayan gizli örgütlerin desteği ve teşvikiyle güçlenen isyancılar, bu yıllar zarfında kendilerini Rodop ve Rila Dağları'nın kuş uçmaz kervan geçmez yüksekliklerinde saklamışlardı.

İsyancıların akınlar halinde dağlardan kopup geldikleri gün, Ayşe, Süleyman'ın doğum sancılarını çekiyordu. Bahattin ise, isyancılara karşı çarpışan Hacı Yahya Paşa'nın komutasındaki birliğin içindeydi. Balkan Dağları'nın kuzeyindeki çarpışmalar çok şiddetli geçmişti. Bahattin, o günleri tüyleri ürpererek hatırladı. Nasıl yaşadığına ise hâlâ inanamıyordu.

İsyancıların pes edip dağılmaya başlamalarına az kalmıştı ki, Bahattin'in atı, alnını ikiye ayıran bir kılıç darbesiyle cansız yere yığılırken, kendisi de boynuna dolanan kementle bir isyancının atının ardı sıra sürüklenmeye başlamıştı. Uzun müddet, boynundaki düğümün sıkışmasını ve kendisini boğmasını önlemek için can havliyle kementle asılıp olağanüstü bir gayret göstermişti.

Taşların, kayaların üzerinden sürüklenirken, vücudunun muhtelif eklem, kas ve kemiklerindeki kopmaları, kırılmaları ıstırapla hissetmiş ama inadı elden bırakmamıştı. Tam, çektiği acı onu bayılma raddesine getirip kendini, karşısında çaresiz kaldığı ölüme teslim etmek üzereyken, Tanrı'nın lütfu olmalı, şansı dönmüştü. Bahattin, toza toprağa bulanmış, taşlarla çizilmiş yüzü-

nün buz gibi bir suya değmesiyle gözlerini zorlayarak açmış ve patlamış gözkapaklarının, yanaklarının üzerinde biriken kanların arasından önünü görmeye çalıştığında bir müddet daha kurtulabileceğine inanmamıştı.

Boynunu, bileklerini kesen ip birden gevşemiş, nehrin kıyısında vücudunun yarısı suyun içinde, bir kaya üzerinde asılı, uzanıp kalıvermişti. Tuna'nın bir uzantısı olan Yantra'nın suları bu mevsimde buz gibi olurdu ama Bahattin'in gövdesi hiçbir şey hissetmemişti. Kan çanağı gözlerinin görebildiğince olup bitenleri anlamaya çalıştığında, onu ölüme çeken ipin ucunda kimseyi görememişti.

Nehir boyu, kendisine doğru gelen atlıların sesleri önce onu ürüttüyse de, yaklaşanların kimlikleri, emin ellerde olduğunu anlamasına yetmişti. Bunlar, isyanı bastırmaya yardımcı olmak üzere gelen Çerkez, Pomak ve Tatar askerleriydi. Dağlardaki çete yuvalarını basmış, dönüyorlardı. Bahattin, artık hiçbir şey duymayan vücudunun, parçalanmış yüzünün, başının halini düşününce, bir bütün halinde yaşayabileceğinden emin değildi. Doğum yatağında bıraktığı on dokuzundaki güzel karısını, çiçek gibi üç çocuğunu gözlerinin önünden geçirirken kendini kaybetmişti.

İsyan, Plevne Sancağı'na varmadan bastırılmış, dağlardaki kartal yuvalarında üslenen çetelerin elebaşlarından Vasil Levski yakalanıp idam edilmişti. Bu haberleri Bahattin aylar sonra öğrenmişti. Yarı ölü bir halde uzun zaman yatmış, kendisinden umut kesildiği günler çok olmuştu. Vücudunun un ufak olmuş kemiklerine, parçalanmış liflerine rağmen, âdeta mucize eseri, yeniden yavaş yavaş hayata dönmüştü. Ayşe, kocasının bakımını inatla kimseye bırakmamış, loğusa yatağını kapayıp kalkmıştı. Yeni bebese kucağında, kâh onu emzirip kâh pıspışlayarak, kocasının dizleri dibinde altı ay dualarla beklemiş, gerektiğinde çılgınlar gibi koşuşturmuştu.

Bahattin, kendine gelmeye başladıktan kısa bir süre sonra, 1877 Rus Harbi patlamıştı. Ama o, artık tek ayağını sürüyerek yürüeyebilen, her soğukta, rüzgârda, yağmurda vücudunda baş gösteren dayanılmaz ağrı ve sancılarla yaşamak zorunda kalan, otuz beş yaşında ama yaşlanmış bir askerdi.

Ruslar, Romenlerin gösterdiği kolaylıklar sayesinde, hiç zorlanmadan Bulgaristan içlerine sarkmışlardı. 1878’de yapılan anlaşmayla Rusya, Rodop ve Balkan Dağları arasındaki bölgeyi, özerklik ve Hıristiyan bir vali tarafından idare edilmek şartıyla, Osmanlılara bırakmıştı. Dobruca, yardımlarından ötürü, Romanya’ya verilmişti. Bulgaristan’ın geri kalan kısımları ise Rusların işgal ve idaresi altındaydı.

1887’de prensliği ilan edilen Ferdinand aleyhtarları olduğundan, Ruslar başbakan olarak Stambulov’un seçilmesi konusunda büyük ağırlık koymuşlar ve Stambulov da onlardan aldığı güçle ülkeyi diktatör gibi idare etmeye başlamıştı. Ülkenin sınırları içinde tekrar sınır ayrılıkları olması, herkesi huzursuz etmişti. Rus gücünün bütün bölgelerde gittikçe ağırlık kazanması, genel olarak müthiş bir güvensizlik yaratmıştı. Hem Rus kontrolündeki Bulgar topraklarında hem de Makedonya ve Balkanlar’daki Osmanlı topraklarında sancılar başlamıştı. Dağlarda yeniden çeteler türemişti. Zaman zaman yakınlarındaki köylere baskın yapıp erzak toplayan çete mensupları, kendilerine karşı konulunca da artlarında birkaç ölü bırakıp gitmekten çekinmiyorlardı.

Gerçi, Bahattin ve ailesi için henüz korkulacak bir şey yaşanmamıştı. Şu ana kadar Hacı Yahya Paşa’nın yanında emniyettediler. Ancak, kaç nesildir yerleşip vatan bildikler torakların etrafındaki sınırların gittikçe daralıyor olması, onları hayatlarını değiştirmeye itmişti.

Dobruca’daki akrabaları, dostları, nasıl olmuşsa olmuş, bir sabah uyandıklarında kendilerini Romanya sınırları içinde bulmuş-

lardı. Onlar da aynı şeyleri yaşayabilirlerdi. Bugüne dek şanslı olmaları, bundan sonra da olabilecekleri anlamına gelmiyordu.

Şimdi de “Anavatan” diye, hiç tanımadıkları, görmedikleri bir memlekete doğru yola çıkıyorlardı. Yolda başlarına neler geleceğini de bilmiyorlardı. Ne yaşı, ne aksayan bacağı, Bahattin’i korkutuyordu ama genç, güzel karısı, iki delikanlı oğlu ve henüz bebek sayılan küçük Emine’yle bilmedikleri bir maceraya yollanma fikri bile ürkütüyordu onu.

Yol, uzun ve çetindi. Yakalandıkları an yaşatmazdı onları Bulgarlar. Üstelik dağ, orman, her yer, başıbozuk çetelerle kaynıyordu. Eliyle, kafasındaki bütün korkunç düşünceleri def etmek istercesine, bir işaret yapıp ayağa kalktı. Ocağın yanında sessiz sessiz ağlayan iki büyük kızına yaklaştı. Bir eliyle bastonuna dayanıp, diğeriyle onların yanaklarını, alınlarını okşadı. Gözleri yaşardı. Daha ne kadar genç, ne kadar tecrübesizlerdi ve ne kadar yalnız kalacaklardı. Gözyaşlarını tutmak için kendini zorlayarak Raşit’in yanına yürüdü.

“Tamam mı oğlum? Artık zamanı geldi. Yola çıkmak gerek.”

Emine’nin bebek iskemlesinin bacaklarını kesip içine altınları yerleştirmek, Raşit’in fikriydi. Çocukluğundan beri tahtaları keser, biçer, türlü şeyler yapardı. Ama marangozluk tutkusunun bir gün böyle işe yarayacağını düşünmemişti. Gülerek yerinden kalktı. Üzeri geyik, kuş, çiçek resimleriyle bezeli, minik ceviz iskemleyi elinde sallayarak konuştu:

“Tamam baba. Harika oldu. Bak, yapıştığı yerler belli bile değil. Kimsenin aklına gelmez, bu minicik şeyde bir servet olduğu.”

Ayşe dahil, hepsi gülümsedi. Hiç değilse bir miktar altın götürebilecek olmaları, umutsuzluklarını az da olsa yatıştırıyordu.

Mutfağın kapısı açılınca, gözler yine ölüm sessizliğiyle oraya yöneldi. Yetmiş yaşlarında olmasına rağmen oldukça dinç, uzun boylu, saç ve sakalı bembeyaz bir erkek kapıdan içeri süzüldü. Elindeki kandili masanın üzerine bırakıp mutfağın orta yerinde

durdu. Hepsi yerinden kalkıp yaşlı adamın etrafında toplandı. Öyle heybetli ve haşmetli bir hali vardı ki, mutfakta bulunan herkes hürmet içinde susmuş ona bakıyordu. Kızlar artık ağlamayı kesmişti.

Hacı Yahya Paşa, Ayşe'nin amcasıydı. Silistre'de çok hatırı sayılır bir yeri vardı. Yirmi bir sene evvel bu konağın bahçesinde Ayşe ile Bahattin'i evlendiren oydu. Hep beraber, güçlü ve mesut bir aile oluşturmuşlardı. Ama Silistre'nin talihi onları aldatmıştı. Yine büyük bir harp patlamak üzereydi ve artık istikbâlleri için yapılacak bir şey yoktu. Yaşı yetmiş geçmiş bu yiğit adam buraya aitti ve şartlar ne olursa olsun, başka bir yerde ölmeyi düşünemiyordu. Ancak, bu gencecik çocukların önünde uzun bir hayat vardı. Her şeye yeniden başlayabilme şanslarının olması ne güzeldi. Ayrılacak olmalarının getirdiği üzüntüye rağmen, bu düşünce onu mutlu ediyordu. Tek duası, yolu kazasız belâsız, aşmaları içindi. İşte, ayrılma saati gelmişti. Yumuşak ve tok bir sesle sordu:

“Tamam mı her şey? Nüfus kâğıtlarınız yanınızda mı?”

Bahattin başını salladı. Emrinde yıllarca at koşturduğu, kılıç salladığı, evliliğini, mutluluğunu borçlu olduğu bu yaşlı kahramana hayranlık ve saygıyla bakıyordu.

“Türk sınırına kadar ne Türkçe konuşun, ne Türk olduğunuzu ağzınızdan kaçırmayın. Oraya varana kadar Bulgar'sınız, tamam mı? Haydi bakalım. Yolunuzu ezberlediniz mi iyice?”

Herkes sessizce, sadece baş sallayarak cevap veriyordu Hacı Yahya Paşa'nın sorularına.

Küçük erzak çantaları kapıya yığıldı. Seyis, atları hazırlamış, iç avluda bekliyordu. Bohçalar, çantalar atların eyerlerine yerleştirilirken aile vedalaşmaya başlamıştı.

Ayşe, birbirine yapışmış gibi duran iki kızına yaklaştı. Kızlar sanki böylece güç alıyorlardı. Kollarını iki yana iyice açıp, onları bir arada sardı. Başını onların saçlarına gömdü. Boğazı yaşlarla

düğüm düğüm, gözleri buğu buğu olmuştu. Haykırmak, isyan etmek istiyordu. Kızlarının yanaklarını avuçlayarak yüzlerine baktı. Ağlamaktan şişmiş gözlerine, kızarmış burunlarına rağmen, Ayşe için bir melek kadar güzeldiler.

İkisi de ince, narın yapılı, bembeyaz tenli, iri mavi gözlüydü. Ayşe'nin bebeleriydi onlar; Ayşe'nin güzel bebeleri. On altı ve on yedi yaşının güzel aşk meyveleriydiler. Nasıl kıyıp bırakacaktı onları geride? Yüreği nasıl dayanacaktı onlarsız olmaya? Daha fazla tutamadı kendini, ağlamaya başladı. Kızlarının kumral, bal rengi saçlarını avuçlarının arasına alıp öptü. Sarıldı onlara, tek tek. Yüzlerini, alınlarını, yanaklarını öptü, yaşlarla yıkayıp. Onları yeniden rahmine sokmak, kaçırmak istiyordu oradan, hiç doğurmamışçasına. Daha dokuz ay, ağırlıklarını olduğunca rahminde taşımaya razıydı, tek oradan kaçırabilse.

Bu arada, Raşit'in kucağındaki küçük Emine uyanmış, mahzun ve biraz korkak gözlerle onları seyrediyordu.

"Ne vay? Ne oyuyo? Anni niye ayıyoy?"

Raşit, minik kardeşini emniyet hissi vermek için daha sıkı kucakladı.

"Şşşt! Sus canım. Sen uyumana devam et. Hiçbir şey yok."

"Ama Adiyeye abyam da ayıyoy, Mihiye abyam da, niye ama?"

Raşit, Emine'nin dudaklarını büküp ağlamak üzere olduğunu fark etmişti.

"Yok canım, hiçbir şey yok. Biz yolculuğa çıkacağız. Adile ile Mehire kalıyorlar. Onun için ağlıyorlar."

Ayşe, ağlama krizinden silkinmiş, kendini toparlamıştı. Kızlarını son kez öpüp geldi, Emine'yi Raşit'in kucağından aldı.

"Gel bakalım benim minik kızım."

Raşit ve Süleyman, babalarını takiben, kız kardeşleri ve Yahya Amcalarıyla vedalaştılar. Erkekler, ağlayabildikleri için, kadınları kıskanıyorlardı.

Konağın bahçesine, odalarının pencerelerine son kez göz gezdirdiler. Ne güzel günler bırakacaklardı geride, bu evde ve bu bahçede.

Ayşe, amcasının elini öptü. Onun hüzünlü sesi, yaşlı adamı kahrediyordu.

“Her şey için sağ ol amca... Kızlarım sana emanet. Hakkını helâl et.”

“Helâl olsun evlâdım.”

Yaşlı adam, kızı gibi sevdiği yeğenine sarılıp alnına uzunca bir öpücük kondurdu. Sanki onun nazik, naif bedenine, kendi maddi manevi bütün gücünü aktarıp beraber göndermek istiyordu.

Ayşe, Raşit’in yardımıyla ve çevik hareketlerle, atlardan birinin üzerine yerleşti. Kucağına da Emine’yi aldı. Atının iki yanından bacaklarına sarılmış olan kızlarına eğildi.

“Kocalarınıza selâm edin. Birbirinize iyi bakın. Sen Mehire, bebeğini iyi kolla. Torunumun iyi haberini isterim. Çocuk palazlanınca da toparlanır, arkamızdan gelirsiniz. Unutmayın, kaçça ayrılırsak ayrılalım, biz bir parçayız.”

Mehire, annesinin elini avuçlarının arasında tutup öptü, alnına koydu.

“Sen bizi merak etme anneciğim. Yahya Amca’nın yanında bize bir şey olmaz. Sizler de kendinize iyi bakın.”

Bahattin, atına binmeden, tekrar kızlarını öptü.

“Aklımız sizde. Canımızın yarısı burada, sizinle kalıyor, bilesiniz. Yerimiz belli olur olmaz, eğer varmak kısmet olursa, size yazacağız. O zaman, mektubu eksik etmezsiniz. Haberlerinizle avunuruz.”

Babalarının ardından, Raşit ve Süleyman da vedalaşmalarını tamamlayıp atlarına bindiler.

Kasım ayının sert rüzgârı yüzlerini kamçılıyordu. Ayşe, Emine’nin atkısını iyice sarıp kendi mantosunun içine doğru çekti kızını. Küçük kız çoktan, annesinin emniyet veren sıcaklığında uyumuştur bile.

Mahmutpaşa'nın, Çiftesaraylar Caddesi'nde bir göçmen mahallesi. Bizanslılardan kalma surların çevirdiği altmış hanelik küçük bir dünya. Kafkas, Kırım göçmenlerinin dünyası. Mahmutpaşa'nın ortasında bir küçük Kafkasya, bir küçük Kırım. Adı Mengene Bölgesi. Ve 1892'nin Silistre'sinde parçalanan bir ailenin bu küçük dünyaya sığınan bireyleri.

Gönülsüz göçlerin cefakârlık, fedakârlık ve ardı kesilmeyen savaşlarla yoğrulmuş dramında doğan, büyüyen çocuklar. Çocukluklarını bilemeden gençliğe, gençliklerini tadamadan ihtiyarların yorgunluğuna erişen nesiller. Yasak, ayıp ve günah kavramlarının gölgesinde yaşanan masum aşklar, kalp kırıklıkları, zamanın kıskançlığında kurulan hayaller ve ilişkiler.

Bugün yerinde yellere esen Mengene'den geriye fazla bir şey kalmadı gibi. Ama anılar hep taze. Aynen, Mengene içinde doğan Mürvet'in anıları gibi. Kurt Seyit'in Murka'sı olduğu günlerinin anıları kadar taze...

